

Wat is jouw afweging?

Hester Hageman

Caroline Kielstra-Versteegh

Petra Muns

Joëlle Smout

Slachtofferrechten *in verhalen*

Bijdragen aan erkennen, informeren, beschermen en herstellen.

Wat is slachtofferzorg door de politie?

Slachtofferzorg gaat over de rechten van slachtoffers, vanaf het eerste contact met de politie tot en met de afronding van de opsporingsfase. De taken van de politie vloeien voort uit wet- en regelgeving en uit afspraken die zijn gemaakt met partners in de strafrechtketen. Slachtofferzorg kan, net als andere taken van de politie, al dan niet dienstverlenend worden uitgevoerd. In ongeveer tachtig procent van de zaken vinden we geen verdachte, maar bijna elke zaak heeft minimaal één slachtoffer. In het Wetboek van Strafvordering staat wat we onder een slachtoffer van een strafbaar feit verstaan.

Wat is de visie van de politie?

Het is de taak van de politie om slachtofferschap te voorkomen. Als er slachtoffers zijn te betreuen, treedt de politie daadkrachtig en beschermend op, vanuit de wettelijke kaders, met oog voor de wensen van slachtoffers en met verantwoordelijkheid voor haar rol als belangrijke organisatie in de strafrechtketen.

Definitie slachtoffer (art. 51a Sv.)

Slachtoffer:

- Degene die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden;
- Met het slachtoffer wordt gelijkgesteld de rechtspersoon die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden;
- Nabestaande: familieleden van een persoon wiens overlijden rechtstreeks veroorzaakt is door een strafbaar feit.

Voorwoord

In dit tweede deel uit de reeks 'Slachtofferrechten in verhalen' staan de verhalen van slachtoffers centraal. Door waargebeurde voorvallen vanuit het gezichtspunt van slachtoffers op te tekenen en te bespreken, krijgen we inzicht in ons eigen handelen. De verhalen maken voelbaar hoe groot de impact van ons optreden kan zijn en welke belangrijke rol wij spelen.

Conform de nieuwe wet- en regelgeving behoren wij slachtoffers tijdig te informeren over belangrijke beslissingen. Ook dienen we vragen van slachtoffers te beantwoorden binnen de context van de Wet Politiegegevens, zo lang dit niet in strijd is met het opsporingsbelang. Sommige vragen kunnen alleen wij beantwoorden. Dit kunnen wij niet laten uitvoeren door partners, zij hebben de informatie niet.

Slachtoffers vertellen ons via verhalen hoe onze collega's het verschil maken in hun verwerking van strafbare feiten en het voorkomen van herhaald slachtofferschap. Het is goed om een antwoord krijgen op vragen. Ook al is dat antwoord niet altijd prettig, het niet kunnen stellen van vragen of geen antwoord ontvangen, is vaak erger. Het tijdig inschakelen van hulpverlenende instanties wordt niet alleen gewaardeerd, maar is soms noodzakelijk om aan een onveilige situatie een einde te maken.

Het is ingewikkeld, we moeten een andere houding aannemen ten opzichte van een categorie burgers die we vroeger vooral hoorden als aangever of getuige. Het vergt denkvermogen, empathie, duidelijkheid over onze taakstelling en die van andere partijen. Het vraagt betrokkenheid van leidinggevend en het stellen van nieuwe normen. Zaken die niet goed zijn uit te drukken in managementlogica, maar wel bijdragen aan onze legitimiteit en korpsdoelstellingen.

Ik hoop dat dit boekje met twaalf slachtofferverhalen helpt bij deze bewustwording.

Oscar Dros, portefeuillehouder Dienstverlening

Inhoudsopgave

Voorwoord 1

Inleiding

Werken met verhalen 2

Leeswijzer 3

1. Nu denken we mwah... 4

2. Het belangrijkste was dat het stopte 8

3. Ik mocht niet bij mijn kind 12

4. Iemand die tegen hem op durfde te staan 16

5. 22 meldingen en niemand deed iets 20

6. Geen blijk van oordeel 24

7. Hij gaf nog even 100% 28

8. Hoezo was ons niets verteld? 32

9. Een melding is geen aangifte 36

10. Hij heeft mijn kinderen 40

11. Schade vergoed, maar zaak 'onopgelost' 44

12. Gestolen fiets op Marktplaats 48

Nawoord 52

Waar staan de slachtofferrechten? 52

Colofon

Achterzijde

Inleiding

Werken met verhalen

Om onze slachtofferzorgtaken te borgen, wordt onder andere de methodiek Storytelling ingezet.

Storytelling is de vorm waarin mensen van nature communiceren. Het staat voor het effectief en systematisch inzetten van verhalen, die passen bij de boodschap die de organisatie wil overbrengen. Abstracte zaken als visie, strategie en waarden krijgen een praktische invulling en betekenis. Verhalen zijn een krachtig middel om mensen te verbinden. En om duidelijk te maken waar het om gaat in de praktijk.

Hoe laten we zien wat de organisatie nodig heeft?

Verhalen...

- laten zien waar het in de kern om gaat en hoe slachtofferrechten al verweven zijn met ons huidige werk;
- bieden de reflectie die nodig is om te bepalen waar mensen voor willen staan;
- onderbouwen argumenten en maken deze invoelbaar voor iedereen;
- geven weer waar aanknopingspunten voor verbetering zitten en winst te behalen is.

We willen ervaringen en dilemma's open met elkaar bespreken. Wat is het doel hiervan?

- Duidelijkheid creëren waar we voor staan;
- Samenhang vinden tussen de mensen als persoon, het team, de officiële taak en de omstandigheden;
- Gezamenlijke ontwikkelbehoefte benoemen en lokale oplossingen bedenken;
- Snelle feedback krijgen, waar direct op kan worden ingespeeld;
- Een morele band ontwikkelen.

Wat is het resultaat?

Storytelling maakt het gedeeld belang tussen medewerkers en organisatie zichtbaar. Hierdoor wordt helder waar de eerste, meest logische, stap voor verandering ligt. Zo kan er op praktische wijze in een team gewerkt worden aan de missie van de organisatie. Het implementatietraject 'Recht doen aan slachtoffers' levert verschillende producten op waar de collega's gebruik van kunnen maken. Dit boekje is er één van.

Leeswijzer

Na elk verhaal een doe-bladzijde

De verhalen spreken voor zich. Het volstaat om ze te lezen en ze op je in te laten werken. Maar je kan er ook voor kiezen om er meer mee te doen. We bieden je daarom ook een handvat voor het stellen van reflectievragen. Na elk verhaal hebben we een doe-bladzijde opgenomen. Het doe-gedeelte van dit boekje nodigt uit tot nuance, dialoog en handelen vanuit de minimumnormen voor slachtofferzorg. Het biedt een handreiking om te reflecteren op jouw rol en die van een ander.

Hoe kun je ermee aan de slag?

- Vraag je af hoe je het verhaal kunt interpreteren vanuit de wettelijke normen. Aan welke slachtofferrechten en minimumnormen wordt wel of niet tegemoetgekomen? De doe-pagina's helpen je daarmee.
- Lees de korte dialogen over elk verhaal, kijk wat je herkent.
- Lees de tips van collega's en teamchefs over de waarden in het politiewerk en hoe om te gaan met slachtofferrechten in de praktijk.
- Sta eens in de schoenen van een ander persoon: de optimist, de realist en de criticaster. Je zult deze perspectieven herkennen in je team. Vanuit welk perspectief handel jij? Is dit in elke situatie hetzelfde? Wat maakt het verschil? Herken jouw persoonlijke standpunt en sta eens stil bij het effect ervan op jouw team.

1. Nu denken we mwah...

Verhaal van een slachtoffer van een woningoverval

Het was december, begin van de avond. We zaten met z'n vieren aan de keukentafel te eten toen de deurbel ging. Bij het opendoen stond een man met z'n rug naar mij toe en duwde een pakketje in mijn handen. Ik voelde dat er niks in het pakketje zat. Toen schoot een verhaal van neppakketbezorgers door mijn hoofd. Ik gilte en duwde de deur dicht. Maar ze waren met z'n tweeën. Een zette zijn voet tussen de deur en bleef op de uitkijk staan, die andere kerel kwam met een pistool binnen.

We moesten in de zitkamer op de grond zitten. Ik had onze dochter van vier op schoot genomen, met haar rug naar alles toe. Onze zoon van zeven zat op de grond en kon alles zien. Die man richtte zijn pistool op ons, riep dat we laag moesten blijven en niet mochten kijken. Hij vroeg waar de kluis was, die hadden we niet. Hij liep een rondje door de kamer en gooide van alles in een tas: paspoort, telefoon, iPad Pro, computer, etc. Hij vroeg of we alleen woonden, waar de lift was en 'waar die slechthorende mevrouw zat'. Allemaal vragen waarvan je dacht: moeten ze misschien ergens anders zijn? We moesten elkaar intapen. Hij was zeker tien minuten in huis. Onze zoon kon zich makkelijk losmaken en heeft bij ons de tape opengeknipt. Mijn telefoon had de man niet meegenomen, dus belden we direct 112.

Binnen twee minuten stond de politie voor de deur. Ze kwamen met twee agenten, maar snel waren het er vijf en ook een hond erbij. Er ging op dat moment enorm veel aandacht naar de gebeurtenis toe. De volgende dag deden we op het politiebureau aangifte, dat duurde wel drie uur. De politie belde daarna nog om ID's en iPadnummers te controleren of om wat dingetjes helderder te krijgen, maar daarna hoorden we niets meer. De hele buurt scheen onderzocht te zijn en er waren honderdduizend vragen aan ons gesteld. Maar na onze aangifte werd het stil.

Eerst hadden we een heel goed gevoel over de politie, er werd tenslotte direct actie ondernomen. Toch hebben we zoveel vragen die nog niet beantwoord zijn. Nu denken we mwah...

Optimist

We waren snel ter plaatse, met voldoende mankracht. Noodhulp, daar zijn we van.

Realist

Ik ken alleen de norm van terugkoppeling binnen 14 dagen. Nazorg noemen wij dat. Ik geef toe dat ik nog niet wist dat wij hierin ook wettelijke taken hebben.

Criticaster

Als die mensen vragen hebben, waarom bellen ze ons zelf dan niet? We hebben geen tijd om iedereen steeds op de hoogte te houden. Bovendien, niemand stuurt hierop bij ons, dus waarom zou ik mijn tijd daaraan besteden?

Wetgeving

- art. 51 a Sv. De definitie van een slachtoffer van een strafbaar feit.
- art. 51 ac Sv. De politie informeert tenminste bij het afzien van het opsporingsonderzoek of beëindiging daarvan.
- art. 2 Regeling Verstrekken schriftelijke zaaksinformatie aan slachtoffers: binnen 14 dagen vanaf het moment dat de informatie als bedoeld in artikel 51ac bekend is (digitaal of schriftelijk).
- Terugkoppeling na aangifte van een HIC binnen 14 dagen in het kader van dienstverlening (nazorg).

Uitleg wetgeving

- Als we weten wie slachtoffer zijn, weten we wie recht heeft op informatie over belangrijke ontwikkelingen in een zaak.
- Als we een zaak inzenden naar het OM, informeert het OM het slachtoffer. Maar bij HIC en ernstige geweld- en zedenzaken geeft de politie hiervan ook een bericht, als het slachtoffer dit wenst (mondeling/telefonisch).
- Als we geen onderzoek starten of een onderzoek afronden zonder verdachte, dienen we deze eindbeslissing tenminste schriftelijk te verstrekken.
- De terugkoppelbrieven zijn beschikbaar in het Nederlands, Engels, Duits en Frans (afpraak met het Openbaar Ministerie).

Wat is nieuw?

Het slachtoffer is procesdeelnemer in het strafproces geworden. Dit begint juridisch gezien bij de aangifte/ besluit tot ambtshalve vervolging. Dit vergt een fundamenteel andere houding t.o.v. een categorie burgers die we vroeger alleen hoorden als aangever of getuige. Een slachtoffer is meer dan burger met een hulpvraag of een 'bewijsmiddelenproducent'.

Wist je dat...

... het de korpsdoelstelling is dat 60% van de slachtoffers tevreden is over de terugkoppeling in hun zaak?

... nog steeds niet elk team deze doelstelling haalt?

... bij teams die deze doelstelling wel halen, er meestal sprake is van een heldere normstelling door de leiding?

Wat wordt er eigenlijk van mij verwacht?

Dat je slachtoffers actief op de hoogte brengt van belangrijke beslissingen in het onderzoek, als zij dat wensen. Het liefst persoonlijk/telefonisch. En aan het einde ook schriftelijk, als we de zaak vroegtijdig beëindigen of afronden zonder verdachte.

Veelgehoorde tips

Wij leren als team veel door hierover in gesprek te gaan met burgers.

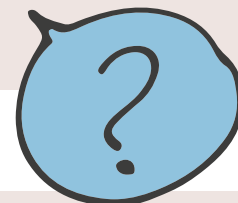
Laat een blocnote achter. Daar kunnen slachtoffers hun vragen in opschrijven. Spreek een moment af waarop het slachtoffer contact met je opneemt. Iemand die net iets ergs heeft meegemaakt, onthoudt niet alles wat wij vertellen en zit vaak achteraf met vragen.

Vragen voor leidinggevenden

- > Heb je er enig zicht op of slachtoffers tevreden zijn over jouw medewerkers? Kan de Politiemonitor je hier misschien bij helpen?
- > Weten jouw medewerkers wie in een HIC of ernstige geweld- of zedenzaak de contacten met het slachtoffer onderhoudt?

Vraag jezelf eens af...

- > wat het jou of jouw team kan opleveren door af en toe contact op te nemen met het slachtoffer, gedurende het onderzoek.
- > of je personen die voldoen aan de wettelijke definitie van een slachtoffer, ook direct die rol in de BVH toekent.

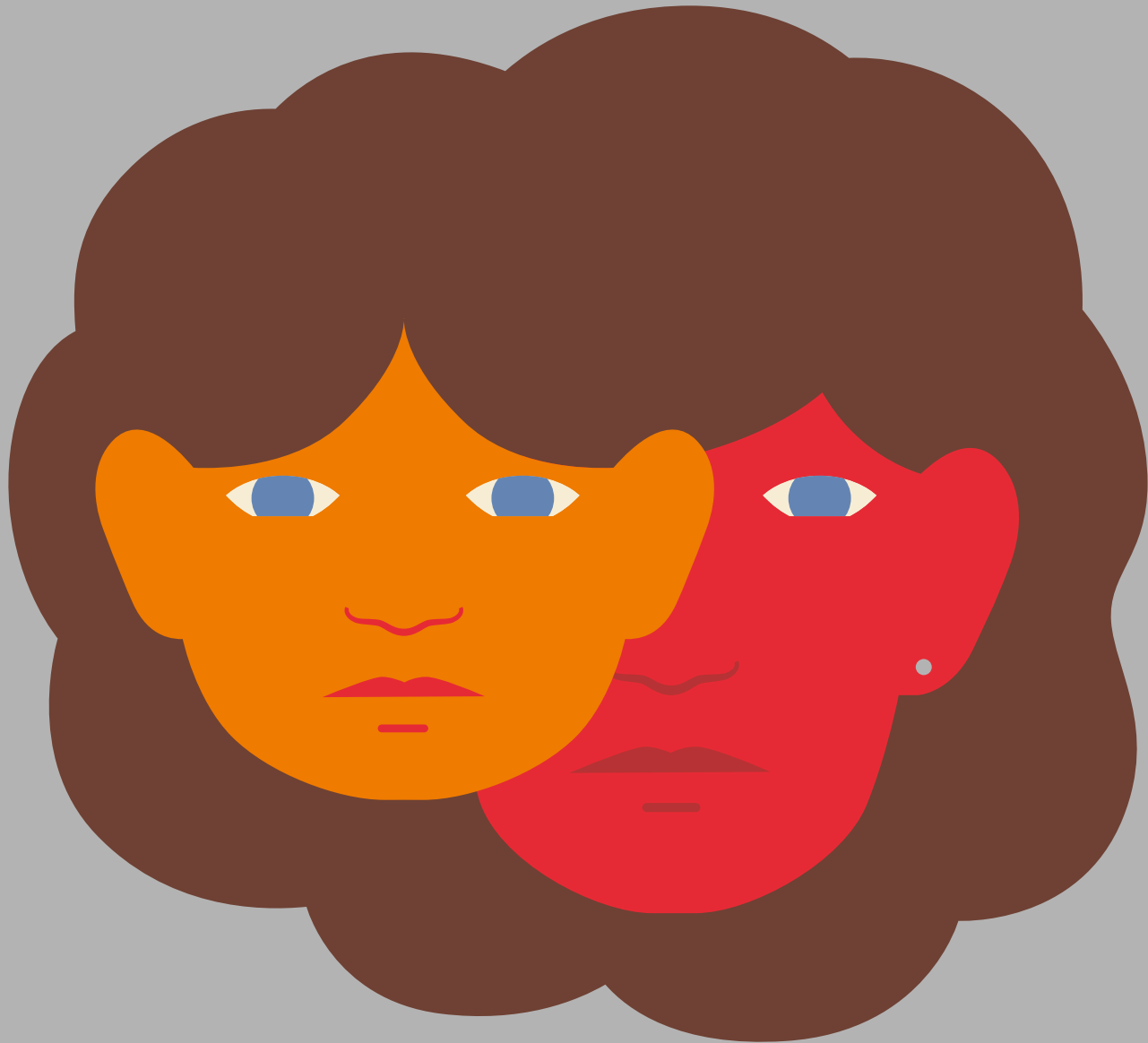

Dilemma

- > Nazorg versus politietaak.
- > Binnenwereld versus buitenwereld.

2. Het belangrijkste was dat het stopte

Verhaal van een moeder van een misbruikt kind

Tien jaar geleden vertelde mijn negenjarige dochter mij op een avond dat mijn stiefvader aan haar zat. Ik stapte direct in de auto en reed naar het politiebureau. Ik stierde naar binnen en riep dat ik aangifte wilde doen van seksueel misbruik. De mevrouw achter de balie was begripvol, maar een aangifte opnemen kon niet op dat moment. Daarvoor moest iemand speciaal van een ander bureau komen.

Er werd een afspraak gemaakt voor de volgende dag. Na tien minuten reed ik in dezelfde paniek en boosheid terug naar huis. Naar mijn kinderen, die er niets van snapt en waartegen ik niet wist wat ik moest zeggen. Ze hadden mij op dat bureau nooit alleen naar huis mogen laten gaan. Ik was totaal overstuur.

Mijn moeder en zusjes wilden niet dat ik aangifte ging doen. Toch twijfelde ik geen moment. Het was mijzelf in het verleden ook gebeurd. Toen wist ik niet waar ik naar toe kon met mijn verhaal, nu wel. Dit mocht hij mijn kind niet aandoen. Het speelde al drie jaar. De volgende ochtend ging ik terug naar het bureau en was er een vrouwelijke zedenrechercheur. Zij stelde mij vragen, schreef alles op en legde uit wat er verder ging gebeuren. Door haar werd ik rustiger. Daarna ging ik alleen naar huis. Ik had liever gehad dat er iemand voor mij was geweest. Ik had niemand waar ik mijn verleden en mijn verhaal mee kon delen. Op dat moment had men mij slachtofferhulp aan moeten bieden.

Mijn stiefvader zat in voorarrest en alle betrokkenen werden gehoord, maar daar kreeg ik geen terugkoppeling van. Het was handig geweest als iemand mij juridisch had bijgestaan. De dader had een advocaat, die kreeg alle stukken in te zien. Maar ik kreeg niks.

We zagen mijn stiefvader terug in de rechtbank. Hij kreeg een half jaar. Maar het belangrijkste was dat het stopte. Dat kwam alleen omdat ik aangifte had gedaan. Ik vind dat de mensen die zich met mijn zaak bezighielden, de politie en de rechtbank, er serieus en begripvol mee om zijn gegaan. Daar ben ik ze nog altijd dankbaar voor. Dat ze geen moment twijfelden of het wel of niet waar was. Want het was gewoon waar.

Optimist

We hebben de moeder van het slachtoffer gesteund. De collega's hebben het top gedaan!

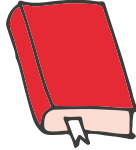
Realist

Ik heb altijd geleerd dat we helemaal niet in gesprek gaan met zedenslachtoffers. Kennelijk zit het toch iets genuanceerder in elkaar.

Criticaster

In de avonduren zijn we al bijna onbemand. Dan kunnen we echt niets extra's doen. Zeker niet bij zedenzaken, dat is niet onze expertise.

Wetgeving

- art. 32 lid 2-4 Sv. Wanneer geef je geen kopie van de aangifte mee maar een bevestiging van de aangifte.
- art. 51 ab lid 1 Sv. Het slachtoffer heeft recht op informatie over rechten vanaf het eerste contact met de politie.
- art. 51 c lid 2 Sv. Het recht op bijstand.
- art. 51 f en g Sv. Het recht op een vordering tot schadevergoeding in het strafproces.
- art. 44 Wet op de Rechtsbijstand.
- Aanwijzing Zeden (2016).

Uitleg wetgeving

- Een schriftelijk bewijs van aangifte is een recht.
- Als je in contact komt met een slachtoffer of melder van een zedendelict, ga je kort in gesprek over wat er op hoofdlijnen is gebeurd. Check de behoeften en rechten op dat moment. En of het veilig is voor alle betrokkenen.
- Aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor van het slachtoffer mag niet worden geweigerd. Van anderen wel, maar dat moet worden gemotiveerd en vastgelegd in het proces-verbaal.
- Het OM stuurt in zaken met verdachte de slachtoffers een wensenformulier en een voegingsformulier.

Wat is nieuw?

- Sinds 2016 hebben we in de BVH een formulier 'bevestiging van aangifte' voor het slachtoffer, te genereren in het Nederlands, Engels, Duits en Frans.
- Je mag er niet van uit gaan dat je collega's wel met de slachtofferrechten aan de slag gaan. Jij hebt als opsporingsambtenaar je eigen verantwoordelijkheid.
- Het indienen van een vordering tot schadevergoeding (voeging) vindt in de meeste gevallen voor de strafzitting plaats. Maar mag juridisch gezien worden ingediend tot het moment dat de OvJ van de rechter het woord krijgt.

Wist je dat...

... wij SHN zo nodig via de meldkamer kunnen bereiken, 24/7?

... er slachtofferadvocaten zijn die slachtoffers van ernstige geweld- en zedenzaken op toevoegingsbasis kunnen bijstaan?

Zedenzaak? Ik heb altijd geleerd dat ik niet in gesprek mag met een slachtoffer.

Vraag in ieder geval wat er is gebeurd en wanneer. Wijs een slachtoffer op zijn rechten en check of het veilig is en ondersteuning heeft.

Veelgehoorde tips

Vraag het slachtoffer altijd wanneer het delict plaatsvond. Het lichaam van een slachtoffer van verkrachting bijvoorbeeld, kan nog wel zes dagen een Plaats Delict zijn.

Heeft een slachtoffer niet iemand die mee kan met een intakegesprek? Vraag tijdig of er behoefte is aan ondersteuning vanuit Slachtofferhulp Nederland (SHN). SHN heeft tevens lijsten van lokale slachtofferadvocaten.

Goed voorbeeld: in enkele eenheden wordt geëxperimenteerd met slachtofferadvocaat-piketdiensten. De politie contacteert de dienstdoende advocaat als een slachtoffer zich meldt.

Vragen voor leidinggevenden

Hoe wordt in jouw team zicht gehouden op slachtoffers die beschermende maatregelen hebben gekregen?

Vraag jezelf eens af...

- > hoe in dit geval moet worden omgegaan met de Individuele Beoordeling van slachtoffers. Want de aangever in deze zaak is niet het slachtoffer.
- > waarom wij zedenslachtoffers soms pas tijdens of na een aangifte informeren over slachtofferhulp.

Dilemma

- > Het recht op hulp en bijstand voordat de aangifte op papier staat versus waarheidsvinding.
- > Wettelijke vertegenwoordigers van een minderjarig slachtoffer die zelf verdachte zijn versus bijstand aan kinderen.

3. Ik mocht niet bij mijn kind

Verhaal van een nabestaande van een verkeersongeval

Vijf jaar geleden verongelukte onze oudste zoon. We werden 's ochtends om half zes gewekt door vrienden, die het ons vertelden. We reden er direct naar toe. De weg was afgezet.

Op het moment dat we over het lint stapten, kwam er een agent aan die vroeg wat wij wilden. Ik vertelde dat mijn zoon een ongeluk had gehad en dat ik naar hem toe wilde. De agent zei dat ze nog niet wisten wie de slachtoffers waren. Maar ik had al gehoord dat iemand van de brandweer had gezegd dat de ouders er aankwamen. Dus ik wist dat mijn zoon daar was en wilde zo graag naar hem toe. Ook al kon ik maar achter het scherm roepen dat ik bij hem was. Maar het mocht niet. Ze dachten waarschijnlijk dat ik het niet aan kon. Dat werd voor mij beslist.

Om twee uur gingen we naar het mortuarium. Hij was goed toonbaar, het was net alsof hij sliep. Later dacht ik, was ik maar direct bij hem geweest, had ik nog maar even zijn warme hand kunnen vasthouden. In het mortuarium was hij gewassen, koud en stijf. Het was eigenlijk al niet meer mijn kind.

De familieagent en de rechercheur zagen we daar voor het eerst, daarna kwamen ze met een regelmaat bij ons over de vloer. Om dingen te vragen, te zeggen wat ze wisten, ons voor te bereiden op de media. Dat steunde ons heel erg. Ook de buurtagent vroeg of hij contact met ons mocht opnemen. Dat vond ik zeer prettig. Onze vier andere kinderen hadden het ook moeilijk. Ik liet mijn andere zoon twee jaar later van de weg halen. Die kwam thuis en reed in overspannen toestand weg. Toen belde ik 112. Als het contact met de politie niet zo goed was geweest, had ik dat minder snel gedaan.

Wat ik nog steeds heel erg vind, was dat we toen we bij het ongeval kwamen, we niet bij onze zoon mochten en zijn hand konden vasthouden toen zijn lichaam nog warm was. Ze hadden iets van hem kunnen afdekken, als dat verstandig was geweest. Ik heb nog steeds het gevoel dat ik op dat moment mijn kind in de steek liet.

Optimist

We hebben het goed gedaan, we hebben de familieagent ingeschakeld en ze noemt het contact met de politie goed.

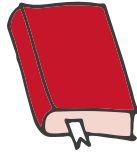
Realist

Wij doen ons werk. We kunnen niet zomaar mensen over linten laten stappen. De hulpverleners ter plaatse hebben ruimte nodig om te kunnen bewegen. Dat moeten we duidelijk maken aan burgers.

Criticaster

Die moeder heeft nu urenlang niet bij haar overleden zoon kunnen zijn. Hoe zou jij het vinden als een ander dat voor je beslist?

Wetgeving

- art. 51 lid 1 sub 1 Sv. De definitie van een slachtoffer van een strafbaar feit.
- Landelijke afspraken inzet familieagenten bij o.a. verkeersongevallen met ernstig letsel of dodelijke afloop. De inzet van familieagenten beperkt zich niet tot specifieke strafbare feiten, zoals familierechercheurs.

Uitleg wetgeving

- Een nabestaande in de zin van Strafvordering is een familielid van een persoon wiens overlijden rechtstreeks veroorzaakt is door een strafbaar feit. Een nabestaande heeft dezelfde rechten als een slachtoffer.
- De politie heeft ook contacten met nabestaanden die niet onder Strafvordering vallen.
- Familieagenten zijn aangewezen vaste contactpersonen voor slachtoffers/nabestaanden en partners waar de politie mee samenwerkt.

Wat is nieuw?

- Weet je nog niet of er sprake is van een strafbaar feit? Behandel elke nabestaande hetzelfde. Elke nabestaande heeft behoefte aan correcte bejegening, doorverwijzing naar hulp en informatie van de politie.
- De politie bepaalt per zaak of er een vast aanspreekpunt wordt aangewezen. Inzet van familieagenten werkt in veel gevallen efficiënt en effectief, net als familierechercheurs, doordat zij vaak beter zijn toegerust voor hun taken. De nabestaande krijgt antwoord op vragen van de politie, wat bijdraagt aan een goede dienstverlening. Dit scheelt capaciteit op langere termijn.

Wist je dat...

... je nabestaanden veel meer informatie mag verstrekken dan je denkt? De Wet Politiegegevens (Wpg) biedt voldoende ruimte.

... als een team geen familieagenten heeft, dat niet wil zeggen dat in dat team geen contacten met nabestaanden plaatsvinden?

Ik laat mensen
altijd achter het lint.

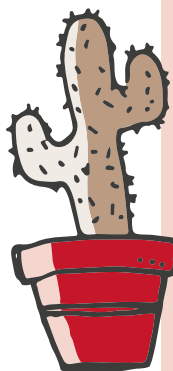
Volgens de Wet Politiegegevens
mag je de nabestaanden in dit geval
toelaten. Maar het blijft belangrijk
om zelf een afweging te maken.
Soms kan het niet.

Veelgehoorde tips

Leg aan nabestaanden uit waarom de politie bepaalde beslissingen neemt.

Zorg dat medewerkers in je team die dit werk doen, voldoende steun ervaren. Houd ook in de gaten of ze niet te ver gaan in hun contacten. Wij zijn van de politie, niet van slachtofferhulp.

Vragen voor leidinggevenden

- > Hoe verloopt de coördinatie op de verdeling van contact met nabestaanden in jouw team?
- > Ervaren jouw medewerkers voldoende steun van jou en vanuit de organisatie bij de uitvoering van deze taken?
- > Als je ze hebt: hoe zijn jouw familieagenten opgeleid?

Vraag jezelf eens af...

- > of je het fenomeen familieagenten maar onzin vindt.
- > wanneer jij het lastig vindt om rekening te houden met de belangen van nabestaanden.
- > of de kans op een te grote betrokkenheid van medewerkers groter of juist kleiner is bij familieagenten die daartoe worden opgeleid.

Dilemma

- > Handelen volgens een protocol of juist niet. Welke afwegingen maak je?
- > Contact met nabestaanden: wanneer taak voor de politie en wanneer voor Slachtofferhulp Nederland?
- > Contact met nabestaanden: generieke taakstelling of inzet familieagent?

4. Iemand die tegen hem op durfde te staan

Verhaal van een slachtoffer van huiselijk geweld/stalking

Mensen kenden mijn ex als een leuke man, maar ze wisten niet hoe agressief hij was als hij dronk. Ik wilde wel bij hem weg, maar hij zei altijd dat hij mij wist te vinden en ons kind zou afpakken. Dus ik bleef. Op een dag sloeg hij mij knock-out. Hij belde zelf 112 om te vragen wat voor straf er stond op het vermoorden van je vrouw en kind. Hij waarschuwde dat hij een bloedbad ging aanrichten. Ze hielden hem aan de praat, totdat de politie binnenstormde.

Vanaf dat moment werd mijn leven overgenomen, zo voelde het. Iedereen riep iets en vertelde wat ik moest doen. Er werd mij niks gevraagd. Ik wilde niet naar een Blijf van mijn lijf huis. Mijn ex zou mij toch wel weten te vinden en dan was ik ook mijn sociale vangnet kwijt. En als hij mij niet zou vinden, ging hij wel naar mijn ouders of broer.

Na zijn vrijlating stond hij, ondanks een straat- en contactverbod, bij ons in de straat. Van de toenmalige wijkagent hoorde ik dat ze alleen iets deden als ze minimaal met twee auto's waren. Ik dacht dat zij de mensen waren die mij zouden beschermen, maar ze waren bang voor hem. Mijn ex-man wist dat ook. Hierdoor voelde hij zich oppermachtig. Mijn ex begon weer te klieren, stond voor het raam, ging sms'en, bellen, bedreigen. Mijn dochter en ik waren helemaal gestrest. Ook stond hij een keer in de woonkamer. Ik deed aangifte, maar ik kreeg het idee dat ik niet serieus werd genomen. Mijn dochter en ik leefden jaren in deze situatie.

Totdat er een nieuwe wijkagent kwam. Ik vertelde haar mijn verhaal en ze begreep niet hoe het kon dat mijn ex ons nog steeds bedreigde. Ik vertelde haar dat ik weinig durfde te doen, omdat ik geen steun voelde van de politie. Direct reed ze naar mijn ex en maakte hem duidelijk dat het klaar was. Voor het eerst was er iemand die tegen hem op durfde te staan. Ze sprak met mij af dat als ik van alles wat hij deed, iedere keer aangifte zou doen, zij er altijd voor mij zou zijn. Ze bleef hem op z'n dak zitten, iedere week ging ze twee keer bij hem langs. Dat had ik nodig.

Optimist

Wat een topper die wijkagent, het is uiteindelijk hartstikke goed opgelost!

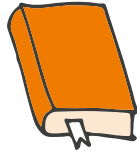
Realist

Het kost niet zoveel tijd om stopgesprekken te voeren. Meestal is dat heel effectief. Maar bij deze ex?

Criticaster

Weer zo'n slachtoffer dat wel bescherming van ons verwacht, maar niet bereid is om zelf stappen te nemen. Waarom gaat zij niet gewoon verhuizen, zodat hij haar niet kan vinden? Dat scheelt ons heel veel heen en weer rijden.

Wetgeving

- art. 3 Politiewet: hulpverlening aan hen die deze behoeven.
- art. 51 aa lid 3 sub b Sv. jo art. 10 Besluit Slachtoffers van strafbare feiten: de Individuele Beoordeling van slachtoffers.
- art 6.1 Aanwijzing Slachtofferrechten (2018)
- Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling (2016)

Uitleg wetgeving

Veiligheid staat voorop. De belangen van slachtoffers wegen zwaar mee bij de afweging of in zaken van huiselijk geweld en kindermishandeling strafrechtelijk moet worden opgetreden. Contact met Veilig Thuis vindt altijd plaats als het gaat om acute of structurele onveiligheid.

Wat is nieuw?

- Beoordeel de veiligheid van slachtoffers, telkens opnieuw. Wij hebben soms al informatie over een verdachte of over de context die meeweegt bij deze beoordeling. Registreer elke melding en maak opnieuw een Individuele Beoordeling (IB) van slachtoffers.
- Schakel met Veilig Thuis (VT), direct of via het formulier VT-melding. Hierin staat wat Veilig Thuis nodig heeft om de situatie goed te kunnen beoordelen. Het is belangrijk dat je het incident feitelijk omschrijft, dus: Wat zag je? Wat verklaarden betrokkenen over wat er is gebeurd?

Wist je dat...

... Veilig Thuis 24 uur per dag bereikbaar is voor afstemming, op 0800-2000?

... je een Veilig Thuis melding moet opmaken voor alle vermoedens van huiselijk geweld (met én zonder kinderen), kindermishandeling én zorgen over jeugd (inclusief 12-)?

Waarom gaat zo'n vrouw niet weg bij zo'n vent? Ik begrijp dat niet.

Je hoeft niet elke situatie die je in je werk tegenkomt zelf te begrijpen. Jouw persoonlijke oordeel doet er op zo'n moment niet toe. Het gaat om professioneel optreden.

Veelgehoorde tips

Laat aan elk slachtoffer zien dat het de politie wat kan schelen. Niet alleen door te praten, maar ook door te handelen.

We merken dat door het veel over dit soort casussen te hebben, we ervan leren wat jij en ik morgen beter kunnen doen dan vandaag.

Ook al werk je 30 jaar bij de politie: stel jezelf de vraag: weet ik hoe ik vandaag in zo'n geval moet handelen?

Vragen voor leidinggevenden

- > Kennen jullie ook dergelijke adressen in je wijk? En hebben jullie afspraken gemaakt hoe te handelen?
- > Hebben collega's wel eens aangegeven dat ze bang waren voor een verdachte? Hoe is hier vervolgens mee omgegaan?

Vraag jezelf eens af...

- > of jij het ook zo zou doen als de wijkagent.
- > of jij wel eens een zaak hebt gehad waarin je bang was voor de verdachte. Hoe beïnvloedt dit de manier waarop je met je werk omgaat?
- > of je ook tegen een slachtoffer zegt dat je er altijd voor haar zal zijn, als zij maar aangifte doet. Is aangifte doen noodzakelijk?

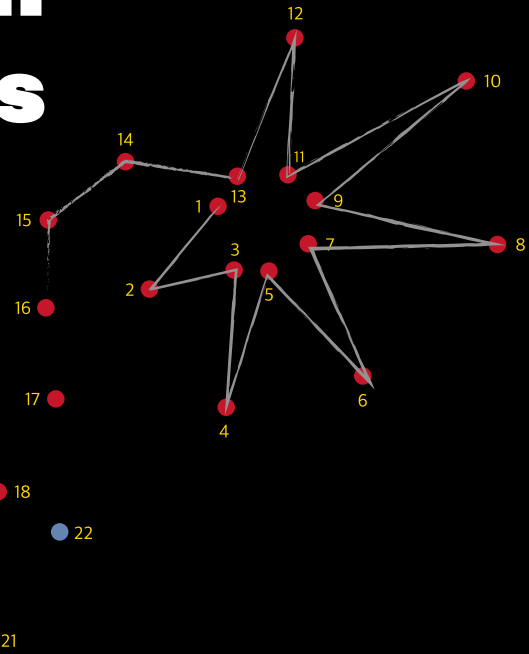

Dilemma

- > Problematische gezinnen versus op tijd inzien dat een situatie levensbedreigend is.
- > Het probleem structureel oplossen versus een casus die steeds weer langs komt.

5. 22 meldingen en niemand deed iets

Verhaal van een slachtoffer van huiselijk geweld

Jarenlang terroriseerde mijn man ons voordat ik iets deed. Pas toen mijn jongste dochter anorexia kreeg, kwam ik in actie. Ik kon mij niet voorstellen dat alles wat er in ons gezin gebeurde, hoe heftig ook, huiselijk geweld was. Ik dacht dan vooral aan fysiek geweld en niet aan psychische terreur. Zo'n televisiespotje van 'Huiselijk geweld stopt niet vanzelf' kwam niet aan bij mij, want ik wist niet dat ik daar in zat.

Twee keer per week kwam er een hulpverleenster van jeugdzorg bij ons thuis, op verzoek van mijn man omdat hij moeite had met het opvoeden van de kinderen. Omdat zij op een dag een uur te vroeg kwam, zag zij per ongeluk een escalatie thuis. Ze schrok enorm. Ze had ons altijd gezien als een schattig gezinnetje. Niemand had ooit gezien wat er echt bij ons achter de voordeur gebeurde. Ik voelde mij in al die jaren heel erg alleen.

Het enige wat ik nodig had was een uitgestoken hand. Zij was degene die mij zei dat ik contact op moest nemen met Veilig Thuis. Daar kon ik voor het eerst in elf jaar mijn verhaal doen. Samen maakten we een plan. Uiteindelijk ging ik in aanwezigheid van wel negen hulpverleners naar de vrouwenopvang. Zo bang waren we dat hij mij iets aan zou doen als hij zou horen dat ik bij hem wegging.

Pas toen kwam ik voor het eerst in contact met de politie en hoorde ik wat er allemaal bekend was over ons gezin. Dat mijn jongste dochter van twaalf en zijn oudste zoon van zeventien al aangifte hadden willen doen dat ze werden mishandeld. Dat was heel heftig. Maar die aangifte was niet opgenomen, ze werden naar huis gestuurd, moesten er maar eens een nachtje over slapen en de volgende dag terugkomen. De politie zelf vertelde mij dat de dienstdoende agente het niet had durven doen, omdat haar zoon bij zijn zoon in de klas zat. Ze was bang voor de gevolgen. Ongelooflijk dat een agent dit zo kon doen.

Dit soort verhalen hoorde ik achteraf veel. Buren hadden een melding gedaan, school en sportverenigingen waren ontzettend ongerust over de kinderen. Ik was perplex. Nooit had iemand contact met mij opgenomen. Het waren niet twee meldingen, het waren er 22. En niemand die er iets mee had gedaan. Er was geen enkele samenwerking geweest. Iedereen had zijn zegje over ons gezin gedaan en al die informatie was nooit aan elkaar gegaan.

Optimist

Ze heeft haar weg gevonden naar Veilig Thuis. Dat is goed.

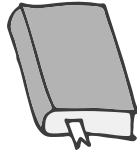
Realist

Ze herkende zelf niet eens dat ze in een huiselijk geweld situatie zat. Hoe kun je dat dan van politiemensen of andere professionals verwachten?

Criticaster

Zie je wel? Wij moeten altijd dweilen met de kraan open. Er zijn zoveel instanties die hier eigenlijk eerder al hadden moeten optreden.

Wetgeving

- art. 3 Politiewet: hulpverlening aan hen die deze behoeven.
- art. 161 Sv. Het recht om aangifte te doen van een strafbaar feit.
- art. 51 aa lid 3 sub b Sv. jo art 10 Besluit Slachtoffers van strafbare feiten: de Individuele Beoordeling van slachtoffers.
- Art 6.1 Aanwijzing Slachtofferrechten (2018)
- Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling (2016)

Uitleg wetgeving

- Minderjarige slachtoffers zijn per definitie kwetsbaar voor herhaald slachtofferschap. Beschermende maatregelen moeten daarom altijd worden overwogen, door elke opsporingsambtenaar bij elk contact. Het maakt daarbij niet uit om welk strafbaar feit het gaat. Aangifte doen is geen voorwaarde.
- Een ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte te doen.

Wat is nieuw?

- Zelfs al twijfel je of sprake is van een strafbaar feit: als minderjarigen naar de politie stappen met zorgelijke verhalen, mag je ze niet naar huis sturen zonder te handelen. Omdat zij per definitie kwetsbaar zijn en wij extra verantwoordelijkheid dragen.
- Wij mogen geen aangifte meer opnemen van minderjarige slachtoffers aan de balie van een basisteam. Ze hebben recht op een gesprek in een daartoe passende ruimte. Het type strafbare feit maakt daarbij niet uit.

Wist je dat...

... uit onderzoek in de vier grote gemeenten blijkt dat bijna 60% van alle meldingen over huiselijk geweld die binnenkomen bij Veilig Thuis zogenoemde 'hermeldingen' zijn?

... van de gezinnen waar sprake is van ernstig huiselijk geweld en waar hulpverleners bij betrokken zijn, in 50% van de gezinnen na 1,5 jaar nog altijd sprake is van excessief geweld? (Tierolf, Lünemann, & Steketee, 2014)

Wat mogen we als de meldingen over huiselijk geweld zich opstapelen rondom één gezin?

We moeten dit melden bij Veilig Thuis zodat we samen een beeld krijgen van wat er speelt en zorgen dat we achter de voordeur komen, zonder het slachtoffer in gevaar te brengen.

Veelgehoorde tips

Wees altijd alert wanneer minderjarigen in het spel zijn. Kijk eens verder dan de melding alleen.

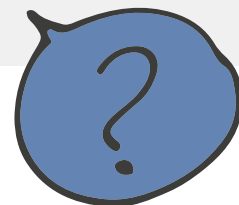
Geef minderjarigen de rol slachtoffer in de BVH als zij slachtoffer zijn. Soms krijgen ze niet eens een persoonskaart of alleen de rol betrokkene of getuige.

Vragen voor leidinggevenden

Hoe zorg jij ervoor dat in jouw team lopende implementatieopdrachten rondom slachtofferrechten, huiselijk geweld en opsporing elkaar versterken?

Vraag jezelf eens af...

wat jij doet als je constateert dat er al vaker een melding is geweest.

Dilemma

- > Preventief handelen versus wachten op escalatie.
- > Te vroeg handelen en een gezin beschadigen versus niets doen.
- > Angst van de verbalisant voor de verdachte versus angst van het slachtoffer voor de verdachte.

6. Geen blijk van oordeel

Verhaal van een slachtoffer van homogerelateerde beroving

Via Grindr kreeg ik contact met hem. Hij vertelde dat hij geregeld afspraak met mannen, maar dat niemand wist dat hij homoseksueel was. We spraken met z'n drieën af bij mij thuis. We kletsten wat, totdat we alle drie op ons gemak leken en naar de slaapkamer gingen. Hij gaf aan zenuwachtig te zijn en vroeg of wij het initiatief wilden nemen. Nog voordat we dit konden doen, zei hij dat hij zijn portemonnee in zijn scooter had laten zitten en dat hij die wilde halen. Hij liep het huis uit en na tien minuten was hij nog niet terug. Ik dacht dat hij het toch te spannend vond en was afgehaakt. Ik appte hem, maar hij had mijn nummer geblokkeerd.

Ik liep door mijn huis en merkte dat er spullen ontbraken. Drugs waren weg, mijn Ray-Ban zonnebril, een draagbare speaker en geld. Ik twijfelde over aangifte doen. Ik vond het gênant om het verhaal bij de politie te vertellen en had weinig vertrouwen dat de zaak opgelost zou worden. Toch deed ik aangifte. Vanaf het eerste moment werd ik gerustgesteld. De agente die de aangifte opnam, gaf geen blijk van oordeel over mijn seksuele voorkeur, handelingen of drugsgebruik. Ik durfde vrijuit te vertellen wat er was gebeurd en alleen al door het doen van de aangifte merkte ik dat ik mij minder slachtoffer voelde.

Ik had verder weinig verwachtingen. Echter na twee dagen werd ik al gebeld. De politie had de beelden van de veiligheidscamera's in het appartementencomplex waar ik woon opgevraagd. En ik herkende de persoon op beeld als degene die bij mij thuis was geweest.

De beelden werden op de lokale televisiezender getoond. Dat gaf mij een fijn gevoel. Ik had niet verwacht dat een 'simpele' beroving zo hoog werd opgenomen. Na een paar weken werd ik gebeld dat hij was opgepakt. Zijn moeder had hem op de beelden herkend en de politie gebeld. Hij werd in verband gebracht met vijf soortgelijke situaties.

Achteraf begreep ik niet waarom ik me zo druk maakte om naar de politie te stappen. Als ik van tevoren had geweten dat ik zonder oordeel en begripvol gehoord zou worden, was ik zonder twijfel sneller naar het bureau gegaan.

Optimist

Goed en serieus opgepakt!

Realist

De collega's hebben toch gewoon hun werk gedaan?

Criticaster

Al die avontuurtjes van mensen, ik laat ook geen vreemden in mijn slaapkamer toe. Dan vraag je er toch om?

Wetgeving

- art. 51 aa lid 3 sub b Sv jo art 10 Besluit Slachtoffers van strafbare feiten: de Individuele Beoordeling van slachtoffers.
- art. 6 Aanwijzing Slachtofferrechten (2018)
- overweging 9 EU Richtlijn Minimumnormen slachtoffers: Slachtoffers van strafbare feiten moeten als zodanig worden erkend en op een respectvolle, tactvolle en professionele manier worden behandeld, zonder enig onderscheid op welke grond dan ook.

Uitleg wetgeving

- Slachtoffers van homo gerelateerd geweld zijn extra kwetsbaar voor herhaald slachtofferschap, secundaire victimisatie, intimidatie en vergelding. Bespreek altijd beschermende maatregelen en neem zo nodig maatregelen.
- Het doel van de Individuele Beoordeling is om de kernbelangen van het slachtoffer, te weten diens fysieke en geestelijke integriteit en diens persoonlijke levenssfeer, in alle gevallen beter in het oog te houden.

Wat is nieuw?

- De Individuele Beoordeling van slachtoffers vindt plaats bij het eerste contact met een slachtoffer. In een lopend opsporingsonderzoek vindt actualisatie plaats. Misschien kunnen bepaalde maatregelen vervallen of moet er juist worden opgeschaald.
- Zeggenschap voor het slachtoffer, voorspelbaarheid, proportionaliteit en veiligheid zijn daarbij belangrijke toetsstenen voor het handelen.

Wist je dat...

... mogelijke kwetsbaarheid in relatie tot slachtoffer-schap betrekking heeft op ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, handicap, leeftijd, geslacht, genderexpressie, genderidentiteit, seksuele gerichtheid, verblijfsstatus of gezondheid? (EU Richtlijn Minimumnormen slachtoffers)

Voor mij is dit logisch,
mijn persoonlijke
mening doet er niet
toe in mijn werk.

Goed gedaan,
zonder oordeel
heb je deze
zaak opgepakt.

Veelgehoorde tips

Vraag in principe alleen naar seksuele geaardheid als het in het belang is van Strafvordering.

Een van de beschermende maatregelen die je kunt inzetten, is dat het slachtoffer een verbalisant krijgt van hetzelfde geslacht, of verbalisant die meer dan gemiddeld kennis heeft van een bepaald onderwerp. Het slachtoffer mag hier om vragen, je kunt het ook actief aanbieden.

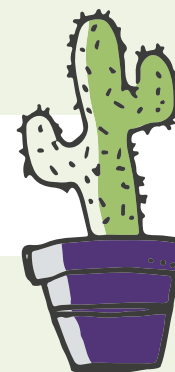
Schakel eens met de collega's van het netwerk Roze in Blauw. Zij bieden slachtoffers en collega's ondersteuning bij de afhandeling van LHBTQI-gerelateerde incidenten.

Vragen voor leidinggevenden

- > Bestaat er in jouw team een bejegeningnorm? Hoe reageer jij als leidinggevende als je hoort dat er op een negatieve wijze over bepaalde slachtoffers wordt gesproken?
- > Valt het je wel eens op dat er vanuit aannames over het slachtoffer oplossingen geboden worden?

Vraag jezelf eens af...

- > hoe een slachtoffer op jou overkomt, of jij op een slachtoffer. Ben je je hiervan bewust?
- > of je moeite hebt met het horen van burgers met een andere levensstijl dan jij.

Dilemma

Oordeelsvrij luisteren versus aannames doen over het slachtoffer.

7. Hij gaf nog even 100%

Verhaal van een slachtoffer van zeer ernstig geweld

Kerstnacht om half vijf ging de telefoon. We dachten, wat nu weer? Het was een taxichauffeur, die met een klant zat die hij niet kwijt kon. Of wij in onze bed en breakfast nog plaats voor hem hadden. We dachten, we doen het, het was tenslotte kerst... Omdat de B&B een plek is buiten ons huis, dus we lieten hem daar achter en gingen slapen.

Snel daarna begon het kabaal. Onze gast sloeg met de barkruk tegen het gepantserde raam en riep dat hij ons kapot zou maken. In de keuken lagen alle messen, daar moest hij dus niet heen. Daarom ging ik de confrontatie met hem buiten aan. Ik wist dat ik de hel instapte met zo'n figuur dat daar stond te loeien. Hij was overdonderd en liet zich naar de B&B leiden. Daar aangekomen deed hij de deur op slot en gaf me een harde klap. Ik lag meteen op de grond. Hij schopte en sloeg mij helemaal stuk. Later bleek dat ik vier hersenbloedingen had, een gat in mijn schedel en gebroken kaken. Er kwam bloed uit mijn oren en mijn gehoorapparaat raakte beschadigd. Mijn geheugen is aangetast en mijn evenwicht in de war. Bijna alles wat kapot kon, was kapot. Als wrak werd ik afgevoerd naar het ziekenhuis.

Wat ik enorm waardeer, is dat de politie binnen twaalf minuten bij ons op de stoep stond, ondanks dat we in het buitengebied wonen. Een jonge agent nam in no time de zaak in ogenschouw, nog voordat zijn collega's er waren. Hij keek wat er aan de hand was, schatte de risico's in, nam zijn beslissingen en redde daarmee mijn leven. Het had niet langer moeten duren, dat had ik niet overleefd. Ik had zoveel schade opgelopen. Niets was makkelijker geweest om even te wachten op back up en met z'n tweeën te komen. Die jongen zette die nacht, aan het einde van zijn dienst, nog even 100% neer.

Achteraf hoorden we dat het die nacht heel erg druk was geweest bij de politie en dat de agent eigenlijk door moest naar een volgende klus. Hij maakte zijn eigen afweging en bleef bij ons om te zorgen dat alles zorgvuldig op papier kwam. Praktische zaken werden geregeld en de eerste vragen beantwoord. Dat heeft ons enorm geholpen. Onder andere omdat tijdens de rechtszaak bleek dat er een goed onderbouwd dossier lag. Alles was daarmee voor alle partijen duidelijk.

Optimist

Die jonge agent heeft goed gehandeld. Het is helemaal niet meer zo normaal dat er een goed dossier ligt als het zo'n drukke nacht is geweest.

Realist

Als het kan doe je het, als het niet kan, ga je door, je moet het met elkaar doen in een drukke dienst.

Criticaster

Hij heeft niks bijzonders gedaan, hij deed gewoon zijn werk.

Wetgeving

- art. 51 aa lid 3 sub b Sv jo art 10 Besluit Slachtoffers van strafbare feiten: de Individuele Beoordeling van slachtoffers.
- art. 51 ac lid 1 en 2 Sv. : Het recht op zaaks-informatie. Zie ook art 2. Regeling verstrekken zaaksinformatie aan slachtoffers.
- Protocol Maatwerk. Afspraken met ketenpartners over informatieverstrekkingen aan slachtoffers (wie doet wat wanneer), ter voorkoming van secundaire victimisatie.

Uitleg wetgeving

- Ook de noodhulp en de opsporing dienen de Individuele Beoordeling uit te voeren.
- Protocol Maatwerk wordt ingezet bij nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten en personen die slachtoffer zijn van een specifieke groep strafbare feiten en waarvoor de gevolgen complex zijn. Of zaken met als gevolg maatschappelijke onrust, media- en/of politieke gevoeligheid. De politie bepaalt per zaak zelf of en zo ja, wie het slachtoffer als vast aanspreekpunt bij de politie heeft.

Wat is nieuw?

- Als het eerste gesprek met een slachtoffer van een ernstig misdrijf of nabestaande plaatsvindt met een familierechercheur, kan de eerste Individuele Beoordeling (IB) mondeling door hem/haar worden uitgevoerd. Dat ontslaat de rechercheurs die het opsporingsonderzoek uitvoeren niet van de verplichting om IB-gegevens te registreren en actualiseren.
- Als we geen familierechercheur of familieagent inzetten, is de dossiermanager of - eigenaar verantwoordelijk voor het (laten) informeren van het slachtoffer over het afronden van een opsporingsonderzoek zonder verdachte.

Wist je dat...

... sommige slachtoffers in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van het Schadefonds Geweldsmisdrijven? Het gaat hierbij om levensdelicten en om gewelds- en zedenmisdrijven met ernstig letsel.

... de aanvrager geen tegemoetkoming krijgt uit dit fonds als wordt vermoed dat het een eigen aandeel heeft in het misdrijf?

... het Schadefonds ernstig letsel als volgt definieert: 'lichamelijk en/of geestelijk letsel dat ernstige langdurige of blijvende medische gevolgen heeft'. Bijvoorbeeld een ontsierend litteken in het gezicht, het verlies van een oog of een posttraumatische stress stoornis.

Hoe dragen wij bij aan het voorkomen van secundaire victimisatie?

Door slachtoffers als procesdeelnemer te erkennen, rekening te houden met hun rechten, soms een vast contactpersoon aan te wijzen, maar ook door ze te registreren met de rol slachtoffer en goede verbalen aan te leveren.

Veelgehoorde tips

Het is belangrijk dat zaken goed op papier komen. Jouw verbaal kan de doorslag geven in het strafproces.

Maak je eigen afwegingen. Blijf praktisch en bij je politietoek. Beantwoord zoveel mogelijk vragen van slachtoffers. Dat scheelt hen onzekerheid en ons veel tijd in het verdere proces.

Vragen voor leidinggevenden

Moet jij ook weleens bij een collega-chef bedelen om verbalen van medewerkers die ter plaatse waren bij incidenten in jouw werkgebied?

Vraag jezelf eens af...

- > hoe jij secundaire victimisatie kan voorkomen.
- > of je weet dat protocol Maatwerk doorwerkt in de volgende fasen in het strafproces.

Dilemma

- > Drukte in de noodhulp versus altijd de tijd nemen voor individueel beoordelen en beschermen.
- > Maatwerkzaken versus veelvoorkomende criminaliteit.

8. Hoezo was ons niets verteld?

Verhaal van een nabestaande

Mijn 82- jarige, alleenwonende vader was voor zijn leeftijd nog goed, hij liep alleen slecht. Op een avond kreeg ik telefonisch geen contact met hem en omdat ik in de buurt woonde ging ik naar hem toe. Ik vond mijn vader op de grond in een plas bloed. Hij was wel bij, maar kon niet vertellen wat er was gebeurd. Ik belde 112 en de ambulance was snel ter plekke. De ambulancebroeder zei dat zijn verwondingen niet overeenkomstig waren met een val en belde de politie. Binnen korte tijd waren er drie agenten.

Er werd direct naar bloedsporen gezocht, maar niet naar vingerafdrukken. Het leek wel of ze niet naar een dader zochten, maar naar een ongeval. Terwijl er genoeg redenen waren om van een misdrijf uit te gaan. De dokters zeiden, net als de ambulancebroeder, dat alles wat hij had niet door een val kon komen. Ook was zijn portemonnee verdwenen. Daarnaast keken ze niet om naar de stok waar mijn vader zo nu en dan mee liep. Toen ik hem vond, lag die stok ergens in de kamer, buiten zijn handbereik. Als hij een tik had gehad met die stok, dan moesten daar vingerafdrukken op zitten.

Mijn vader was sinds zijn opname niet meer aanspreekbaar, er traden complicaties op en hij overleed. In die periode was er weinig contact met de politie. Via via moesten we dingen horen. Dat was vervelend. Zo vertelden burens dat er schermen om het huis waren geplaatst en ramen afgeplakt. Later hoorden we dat ze bloedsporen zochten om te onderzoeken of hij toch niet van de trap was gevallen. Omdat het maandenlang stil bleef, belde mijn zusje in december de politie. Ze kreeg te horen dat het onderzoek was afgesloten. Hoezo was ons niets verteld?

Maanden later werden we gebeld en bleek het onderzoek helemaal niet afgesloten. Alles werd weer opgepakt, nu door een regionaal team en we kregen familierechercheurs. Ze hielden ons dit keer goed op de hoogte, ook als er niets te melden was. Erg fijn. Ze hadden voldoende om te weten in welke hoek ze moesten zoeken, maar niet genoeg om een zaak te beginnen. De zaak werd gesloten. Hadden ze maar die vingerafdrukken gehad, die hadden het verschil kunnen maken.

Optimist

De familierechercheurs hebben de nabestaanden de tweede keer goed op de hoogte gehouden.

Realist

Soms gaat het zo en zien we in het begin iets over het hoofd.

Criticaster

Sommige nabestaanden willen gewoon niet inzien dat er in hun geval geen sprake is van een strafbaar feit. Tja, dan hebben ze toch ook geen recht op informatie?

Wetgeving

- art. 51 a lid 1 Sv. De definitie van een slachtoffer.
- art. 51 ac lid 1 en 2 Sv. : Het recht op zaaksinformatie. Zie ook art 2. Regeling verstrekken zaaksinformatie aan slachtoffers.

Uitleg wetgeving

- Een nabestaande heeft dezelfde rechten als een slachtoffer van een strafbaar feit.
- Omdat een nabestaande van een strafbaar feit juridisch gezien slachtoffer is, krijgt deze persoon in onze systemen de rol slachtoffer. Wij verstrekken nabestaanden zo snel mogelijk na het eerste contact de verklaring van rechten van slachtoffers. En maken altijd een individuele beoordeling op, voorafgaand aan bijvoorbeeld een getuigenverhoor.
- De politie heeft ook contacten met nabestaanden die niet onder Strafvordering vallen, namelijk als we nog niet weten of er sprake is van een strafbaar feit.

Wat is nieuw?

- Benader elk overlijdensonderzoek alsof het een misdrijf kan zijn, ook al lijkt er in eerste instantie sprake te zijn van een ongeval, onverklaard overlijden of een zelfdoding. Nabestaanden hebben recht op een gedegen onderzoek om een misdrijf uit te sluiten.
- Er is sinds maart 2019 een uniforme werkwijze bij overlijdensonderzoeken. De tactische recherche, de forensische opsporing en een forensisch arts doen dan onderzoek naar een overlijden om mogelijke misdrijven op te sporen of uit te sluiten. Check 'Hoe spoor je de (bijna) perfecte moord op?' (2019, Rurup, Ufkes en Limmen).
- Landelijke kwaliteitsnormen over dienstverlening aan nabestaanden ingeval van een overlijdensonderzoek zijn in de maak. Denk daarbij aan het verstrekken van informatie in het kader van rouwverwerking.

Wist je dat...

... nabestaanden steeds vaker de media opzoeken in dit soort gevallen?

... door goed contact met nabestaanden je meestal ook informatie ophaalt voor het onderzoek?

... de informatie die door FO (Forensische Opsporing, red.) wordt verzameld niet alleen belangrijk is voor de waarheidsvinding, maar ook belangrijk kan worden voor de rouwverwerking van nabestaanden?

Weet je hoeveel van dit soort zaken er op één dag spelen?

Bedenk dat dit voor nabestaanden een eenmalige gebeurtenis is, waarbij elk detail telt. Soms is het zelfs voor het eerst dat ze met de politie worden geconfronteerd.

Veelgehoorde tips

Nabestaanden weten wat de gewoonten van de overledene waren. Als zij aangeven dat iets niet klopt, is het belangrijk om daar naar te luisteren.

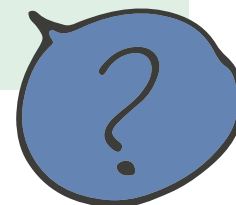
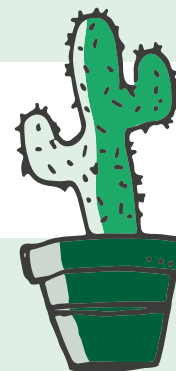
Leg bij een overlijdensonderzoek alles fotografisch en schriftelijk vast. Als er achteraf twijfels zijn, of er blijkt pas enige tijd na het onderzoek sprake te zijn van een misdrijf, is deze informatie essentieel. Zonder een goede vastlegging blijven vragen van nabestaanden soms voorgoed onbeantwoord.

Vragen voor leidinggevenden

Heb jij zicht op de zaken in jouw team waar dit speelt? En worden de collega's daarbij begeleid?

Vraag jezelf eens af...

- > in hoeverre jij geïrriteerd raakt wanneer nabestaanden zich met het onderzoek bemoeien.
- > wat er door nabestaanden heen gaat als er een dierbare is overleden en het een politiezaak wordt.
- > of het voor een nabestaande uitmaakt of het gaat om een strafbaar feit of overlijdensonderzoek.

Dilemma

- > Contact met nabestaanden bij strafbare feiten versus dodelijke ongevallen.
- > Recht op inzage slachtoffers (en nabestaanden) versus rouwinzage nabestaanden.

9. Een melding is geen aangifte

Verhaal van een slachtoffer van stalking

Vijftien jaar had ik een relatie. Die heb ik zelf beëindigd. Direct daarna begon het stalken. Hij reed mij na en was overal waar ik was. Hij hing lingeriefoto's van mij op in alle plaatsen waar ik kwam en maakte mij uit voor hoer. Hij bekraste mijn auto, auto's van mijn vrienden en familie en dreigde mij of zichzelf iets aan te doen. Dit alles deed hij op zo'n manier dat we er weinig tegen konden doen. Nadat hij mij op een sekssite had gezet, ging ik naar de politie. Er werd mij gevraagd een logboekje bij te houden, in steekwoorden. Achteraf bleek dat ik toen een melding deed.

Pas na drie meldingen hoorde ik dat ik eigenlijk een aangifte had moeten doen. Ik had geen idee wat het verschil was, niemand had mij dat verteld. De politie vroeg mij of ik niet een beetje dom was. Of ik niet had begrepen dat ik steeds een melding deed in plaats van een aangifte. Ook had ik blijkbaar mijn logboekje niet goed bijgehouden. Maandenlang was er niet naar gevraagd en toen ze dat wel deden, had ik het niet goed gedaan. Ik had er namelijk verhaaltjes bij moeten schrijven. Hadden ze dat maar eerder gezegd. Het logboek moest ik opnieuw schrijven. Het was emotioneel belastend om alles weer te beleven. Als ik een voorbeeld had gehad, dan had ik dit in één keer goed opgeschreven.

Pas bij mijn aangifte, maanden later, hoorde ik dat ik slachtofferhulp kon krijgen. Van Slachtofferhulp Nederland kreeg ik formulieren en een boekje over aangifte doen. Ze vertelden me dat ik die al had moeten krijgen toen ik voor het eerst bij de politie kwam.

Vanaf dat ik aangifte deed, werd ik beter behandeld dan op de momenten dat ik aan de balie stond voor een melding. De politie nam meer tijd voor mij en ik kreeg goede informatie en uitleg. Vanaf dat moment had ik ook een vast contactpersoon, waar ik specifiek naar kon vragen. Dat was heel fijn. Hierdoor voelde ik me veiliger. Wat echt had gescheeld, was als ik direct had geweten dat ik aangifte had kunnen doen. Dan was ik waarschijnlijk veel eerder serieus genomen en waren direct de juiste maatregelen getroffen. Dan had het misschien niet zo lang geduurd.

Optimist

Goed dat het tot een aangifte kwam.

Realist

Het moet standaard worden dat bij een melding het verschil met een aangifte voor iedereen begrijpelijk wordt uitgelegd.

Criticaster

We leggen het iedere keer uit, maar ze luisteren niet. Tja, dan ben je misschien toch echt een beetje dom.

Wetgeving

- art. 51 aa lid 2 Sv. Doorverwijzing naar slachtofferhulporganisaties, ongeacht aangifte.
- art. 3 EU Richtlijn Minimumnormen slachtoffers: het recht om te begrijpen en te worden begrepen.
- art. 6 Besluit slachtoffers van strafbare feiten.
- art. 3.1 en 4.1 Aanwijzing Slachtofferrechten (2018).
- art. 285b Sr. Belaging.

Uitleg wetgeving

- Het recht om te begrijpen en te worden begrepen houdt in dat je checkt of jouw informatie is overgekomen.
- Elk slachtoffer heeft altijd recht op doorverwijzing naar slachtofferhulporganisaties. Dus ook bij een melding.
- Stalking is strafbaar gesteld als belaging. Dit is een klachtdelict.

Wat is nieuw?

- Veiligheid staat voorop. Een aangifte met klacht van stalking is niet noodzakelijk om (samen) te kijken naar de veiligheid. En daarmee een Individuele Beoordeling op te maken.
- Je moet altijd checken of een slachtoffer snapt waar het over gaat. Check zo nodig de handreiking voor politiemedewerkers over de omgang met verdachten en slachtoffers met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) (2017, Kaal en Vrij).
- Het recht op informatie is net als de andere rechten niet gekoppeld aan het doen van aangifte.

Wist je dat...

... burgers vaak niet weten wat het verschil is tussen melding en aangifte doen?

... burgers vaak denken dat ze aangifte doen, terwijl wij het opvatten als een melding?

Mensen die gestalkt worden geven zelf vaak dubbelzinnige signalen aan de dader. Dan kunnen wij ze niet helpen.

Wij hebben de verplichting om ook hen te beschermen. Vaak hebben we daarbij partners nodig in het sociale domein.

Veelgehoorde tips

Check altijd of een slachtoffer heeft begrepen wat je hebt gezegd. Als je er niet uitkomt, zoek dan hulp bij collega's, SHN of andere organisaties, zoals de Stichting MEE.

Geef een voorbeeld van hoe een logboekje eruit moet zien, zodat een slachtoffer weet wat te doen.

Vragen voor leidinggevenden

Hoe stuur jij op voorkomen van herhaald slachtofferschap?

Vraag jezelf eens af...

- > of je soms ook denkt : wat is die dom zeg!
- > of je genoeg weet over hoe je kwetsbare slachtoffers herkent. En of je dan weet wat je moet doen.

Dilemma

- > Kennis versus onwetendheid.
- > Protocolen versus eigen verantwoordelijkheid.

10. Hij heeft mijn kinderen

Verhaal van een slachtoffer van huiselijk geweld en kindervervoering

Mijn ex en ik waren jong toen we een relatie kregen. Ik was onder de indruk van het leven dat hij leidde. Pas later merkte ik dat het niet fris was wat hij deed. Hij handelde in wapens, drugs en had veel aanzien in het criminele circuit. Ik ben altijd buiten die wereld gebleven. Maar mijn huwelijk was een hel. Na de scheiding probeerde ik de relatie met hem toch zo goed mogelijk te houden vanwege de kinderen.

Vorig jaar wilde mijn ex met mijn kinderen met vakantie naar zijn geboorteland. Gezien alles wat er was gebeurd, wilde ik mijn kinderen niet alleen laten gaan, dus ging ik mee. Achteraf dacht ik, had ik maar geluisterd naar mijn onderbuikgevoel. In eerste instantie verliep die vakantie redelijk normaal. Mijn ex maakte wel nare opmerkingen, maar de kinderen hadden het naar hun zin.

Halverwege liet mijn ex een pistool zien, terwijl we met z'n vieren op onze hotelkamer waren. Ik dacht wat gebeurt hier? De bedreigingen liepen op. Ik moest mijn kinderen bij hem laten en alleen terugreizen naar Nederland. Daar moest ik regelen dat hij de voogdij kreeg. Ik zou door een van zijn handlangers worden opgehaald, zodat ik onder zijn 'controle' bleef. Hij dreigde mijn kinderen of familie wat aan te doen als ik niet meewerkte.

Op Schiphol werd ik door de marechaussee uit de rij gepikt. Ik durfde niets te vertellen, maar ze wisten blijkbaar meer en namen mijn telefoon af. Ik werd naar een onderduikadres gebracht. Daar zaten mijn ouders en zus ook. Een dag later werd ik gehoord door de politie. Ze kregen niets uit me. Ik wilde terug naar mijn kinderen. Ik was compleet in shock.

Wel sprak ik daarna met Veilig Thuis. Ik had nooit eerder van deze organisatie gehoord. Dat was een belangrijk keerpunt. Hierdoor kwam de hulpverlening op gang. Ik kon mijn verhaal doen en ze begrepen met wat voor iemand ik te maken had. Mijn ex was waarschijnlijk narcist en heel gevaarlijk. Die informatie had ik nodig. Pas toen realiseerde ik me in welke situatie ik mij bevond. Ik raakte er langzaam van overtuigd dat het voor mij inderdaad te gevaarlijk was om terug te gaan. Ook al wilde ik naar mijn kinderen.

Optimist

Toen ze terug in Nederland kwam, hebben we direct actie ondernomen.

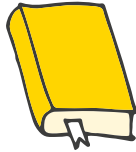
Realist

Wij kunnen niet iedereen bescherming bieden. Zeker als burgers zelf niet duidelijk zijn in wat er echt aan de hand is.

Criticaster

Wie gaat er nu met zo'n ex met de kinderen mee naar het buitenland? Dan vraagt ze er toch gewoon om?

Wetgeving

- art. 51 aa lid 3 Sv. De individuele Beoordeling waaraan het slachtoffer tijdig wordt onderworpen om specifieke beschermingsbehoeften te onderkennen.
- art 2 en 3 Besluit slachtoffers van strafbare feiten: instellingen voor hulp aan slachtoffers.
- Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling (2016)

Uitleg wetgeving

Een Individuele Beoordeling is er om slachtoffers te beoordelen en te beschermen. Ook al herkennen zij zelf bepaalde gevaren (nog) niet, het is onze verantwoordelijkheid om gevaren te herkennen op grond van de informatie die slachtoffers ons geven, de context van de feiten en de historie in onze systemen. En dan te handelen, zo mogelijk door inschakelen van anderen.

Wat is nieuw?

- Het Individueel Beoordelen van slachtoffers is de taak van iedere opsporingsambtenaar.
- Veiligheid staat voorop, ook voor slachtoffers die zichzelf niet als slachtoffer herkennen. Vraag door!
- Zie 'Eén aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling'. Is de situatie acuut onveilig? Handel zo vroeg mogelijk, samen met Veilig Thuis en het Openbaar Ministerie. Is de situatie niet (meer) acuut, maar wel structureel onveilig? Maak dan een VT-melding op. Het is belangrijk dat je het incident feitelijk omschrijft, dus: Wat zag je? Wat verklaarden betrokkenen over wat er is gebeurd?

Wist je dat...

... slachtoffers van huiselijk geweld soms zo zijn meegezogen in de situatie, dat zij niet in staat zijn om hier uit te stappen zonder hulp?
... sommige slachtoffers zo getraumatiseerd zijn, dat zij nooit zelf naar de politie zouden stappen of hulp vragen? Dit geldt vaak ook voor partners en kinderen van criminelen.

Slachtoffers zeggen vaker dat wij iets niet hebben gezegd, bijvoorbeeld over hulpverlening, maar ze onthouden het vaak niet.

Daarom moeten wij ze schriftelijke informatie meegeven als dat veilig genoeg is. Of moeten wij later nog eens checken hoe het gaat en of er nog vragen zijn.

Veelgehoorde tips

Ook als het voor het slachtoffers zelf niet duidelijk is dat er sprake is van huiselijk geweld, moet je in actie komen.

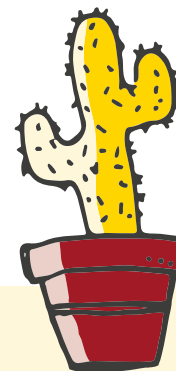
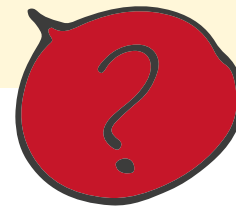
Geef slachtoffers de tip om de zoekgeschiedenis van internet op te schonen, voor als zij zelf op zoek zijn naar informatie.

Vragen voor leidinggevenden

Hoe wordt dit soort incidenten in jouw team geëvalueerd?

Vraag jezelf eens af...

- > of jij de partner van een crimineel die geweld gebruikt als slachtoffer ziet of als dader. En de kinderen dan?
- > hoe jij een dergelijk slachtoffer zou beschermen.

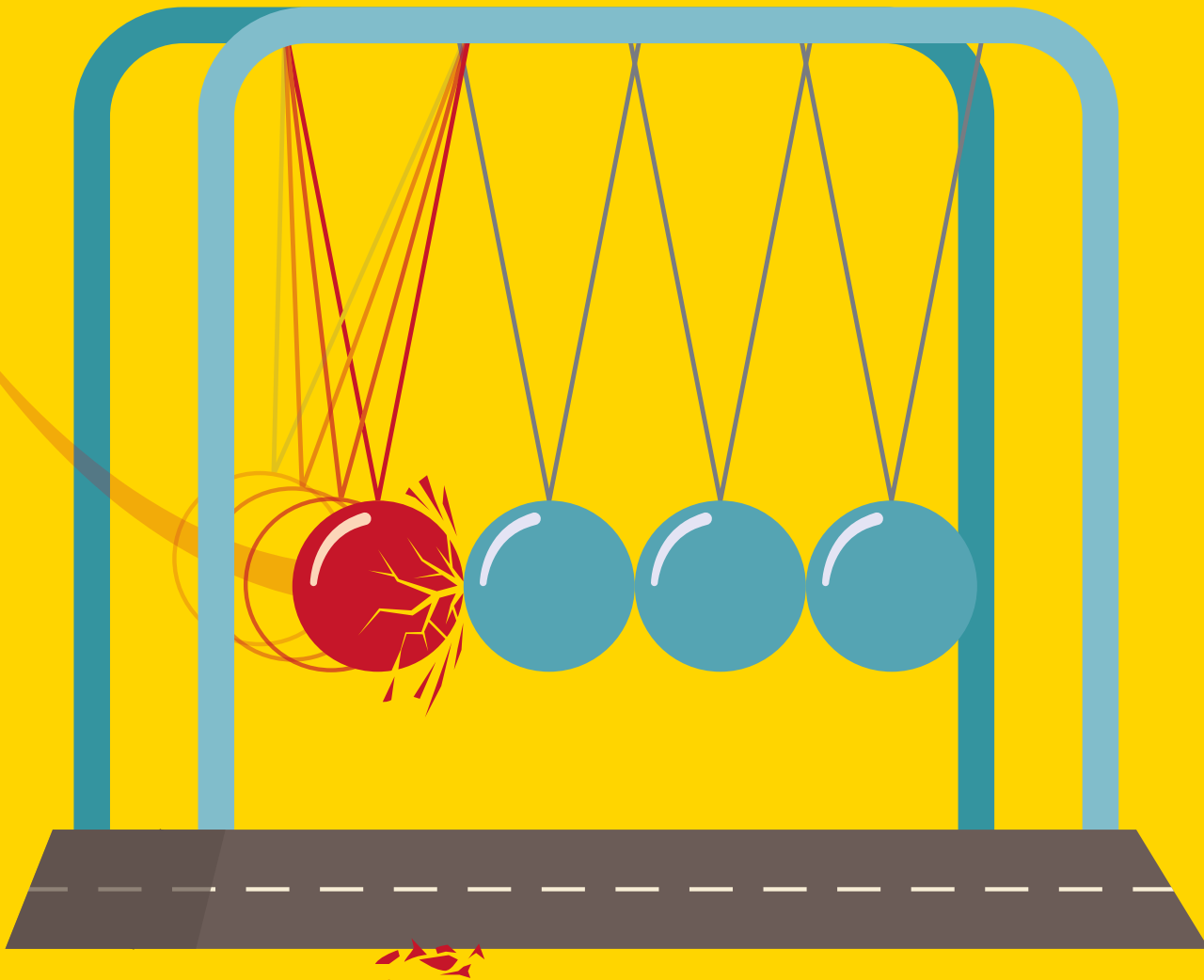

Dilemma

- > Reageren op incidenten versus lange termijn aanpak.
- > Huiselijk geweld binnen georganiseerde criminaliteit.

11. Schade vergoed, maar zaak 'onopgelost'

Verhaal van een slachtoffer van doorrijden na aanrijding

Op een ochtend reed een bedrijfswagen tegen mijn auto die voor mijn huis stond geparkeerd. Toen ik buiten kwam, was de wagen al weg. Een getuige had gezien dat de bestuurder was uitgestapt, naar mijn schade had gekeken en snel weg was gereden. Hij had een foto van de wegrijdende wagen gemaakt met het bedrijfslogo, maar het kenteken was niet goed te lezen. Mijn autoverzekeraar zou de schade van €1.200,- van de no-claim afhalen en adviseerde mij aangifte te doen, zodat ik een beroep kon doen op het Waarborgfonds Motorverkeer.

Via 0900-8844 maakte ik een afspraak. Na vier dagen kon ik terecht. Een hoofdagent vroeg mij voor de aangifte wat er was gebeurd, waarna hij het bedrijf belde. Zij zeiden dat de politie gegevens kon opvragen, maar alleen als er aangifte was gedaan. De hoofdagent adviseerde mij dat te doen, daarmee zou de politie de gegevens van de bestuurder opvragen. Dat deed ik direct. Bij een collega van de hoofdagent zat ik drie uur om alles op papier te zetten en foto's uit te wisselen. Dit gaf mij het vertrouwen dat de politie mijn zaak serieus nam.

Na een paar dagen logde ik in op de site van de politie om de status van mijn aangifte te volgen. Tot mijn verbazing zag ik dat het onderzoek was gestopt. Er was te weinig informatie om de daders op te sporen. Ik diende een klacht in. De politie zou namelijk bellen met het bedrijf en dat leek niet gebeurd te zijn. Zelf zou ik immers de gegevens van de bestuurder niet krijgen, de politie wel. De afdeling klachten vond dat ik aan het verkeerde adres was. Ze zouden contact opnemen met de afdeling waar mijn zaak had gedraaid. Spoedig daarna ontving ik een mail dat de status in mijn zaak was gewijzigd naar 'in behandeling'. Tot op de dag van vandaag heb ik niets meer gehoord van de politie.

Na een aantal weken radiostilte mailde ik op goed geluk de aangifte toch maar zelf naar het bedrijf, samen met mijn verhaal en de foto's. Binnen een week kwam de manager bij mij langs, keek naar mijn schade en we vulden samen het schade-formulier in. Dat stuurde ik naar mijn autoverzekeraar, die de zaak afhandelde.

Wat mij nog steeds verbaast, is dat de hoofdagent na mijn aangifte niet meteen contact opnam met het bedrijf. Meer was niet nodig geweest om de zaak op te lossen en een verdachte te hebben. Nu zijn er meerdere politiemensen met de zaak bezig geweest, zonder dat deze voor de politie is opgelost.

Optimist

Een afspraak binnen vier dagen om aangifte op te nemen voor deze casus vind ik heel netjes. Wat goed ook dat je dit soort aangiften tegenwoordig kunt volgen via mijnpolitie.nl.

Realist

Dit soort zaken komen we veel tegen en heeft nou eenmaal niet onze prioriteit. Daar zijn wij ook niet blij mee, maar zo is het wel.

Criticaster

Tja, we hebben alle werkprocessen opgeknipt in losse brokjes. Dan krijg je vanzelf dat niemand zich verantwoordelijk voelt om eenvoudige zaken op te pakken of even tussentijds contact op te nemen met een slachtoffer.

Wetgeving

- art. 161 Sv. Iedereen is bevoegd aangifte te doen van een strafbaar feit. Slachtoffers hebben het recht om aangifte te doen.
- art. 7 Wegenverkeerswet (WVW) Doorrijden na aanrijding.
- Regeling verstrekken zaaksinformatie aan slachtoffers: het recht op informatie over ontwikkelingen en belangrijke beslissingen in de zaak.

Uitleg wetgeving

- Artikel 7 WVW verbiedt twee gedragingen: 1) doorrijden na een aanrijding waarbij iemand overlijdt of een ander letsel of schade heeft opgelopen, zonder dat je je identiteit kenbaar hebt gemaakt en 2) iemand in hulpeloze toestand achterlaten na een ongeluk. In beide gevallen is niet relevant of je wel of niet schuld hebt aan het ongeluk: als je erbij bent betrokken, moet je blijven.
- Als iemand zich binnen twaalf uur alsnog meldt bij de politie om zich bekend te maken, vervalt de strafbaarheid van het doorrijden.

Wat is nieuw?

- De Individuele Beoordeling wordt opgemaakt voor alle strafbare feiten: de impact van het strafbare feit kan bijvoorbeeld hoog zijn.
- Vanaf 2016 zijn er stap voor stap verbeteringen doorgevoerd in de automatische verstrekking van gegevens aan aangevers en slachtoffers: via de Aangifte Volg Service (AVS) op politie.nl/Mijn Politie.

Wist je dat...

... in BOSZ je in het tabblad 'slachtoffers' kunt zien of het slachtoffer automatisch berichten via de AVS krijgt of dat je het slachtoffer zelf moet informeren?

... elke keer als jij een statuswijziging in BOSZ doorvoert en de zaak is gekoppeld aan de AVS, de aangever of het slachtoffer een email krijgt?

Tot op de dag van vandaag is er geen contact opgenomen met de aangever.

Waarom niet? Bel gewoon eens op. Je zult zien dat het je ook info kan opleveren. Misschien zelfs een opgeloste zaak.

Veelgehoorde tips

Registreer altijd het emailadres van een slachtoffer in de BVH. Dan kunnen aangevers/slachtoffers hun zaak makkelijker volgen op mijnpolitie.nl, ook in de toekomst.

Registreer of actualiseer ook andere contactgegevens.

Wat voor de één een bagatelzaak is, is dat voor de ander niet. Houd daar altijd rekening mee.

Vragen voor leidinggevenden

Het is voor veel dienders frustrerend om zaken niet op te kunnen pakken. Wat doe jij om je medewerkers hierbij te ondersteunen?

Vraag jezelf eens af...

- > of er echt te weinig capaciteit is voor dit soort zaken. Of dat het werk anders ingedeeld moet worden.
- > of het relevant is hoeveel formele klachten van slachtoffers de politie krijgt.

Dilemma

- > Capaciteit versus prioriteit.
- > Wie bepaalt of een zaak impact heeft? De politie, het OM of het slachtoffer?

12. Gestolen fiets op Marktplaats

Verhaal van slachtoffer van fietsendiefstal

De fiets van mijn zoon werd gestolen terwijl hij op een zondagmiddag aan het werk was. 's Avonds deed ik online aangifte. Toen ik daarna zag dat op Marktplaats een fiets werd aangeboden die leek op die van mijn zoon, belde ik direct de politie. Mij werd verteld dat ik zelf een afspraak moest maken met de verkoper. Als de fiets van ons leek te zijn, kon ik een afspraak maken en zouden de politie en ik samen daar naartoe gaan.

De volgende dag benaderde ik de verkoper en we spraken die avond om zes uur af. Ik belde de politie om aan te geven dat dit speelde. De agente adviseerde mij om zelf te constateren dat die fiets van mij was, vervolgens naar buiten te lopen en 112 te bellen. Dat was tegenstrijdig met wat ik de dag tevoren had gehoord, maar goed. Omdat ik niet wist in wat voor een situatie ik zou komen, vroeg ik een vriend met mij mee te gaan.

Toen we aankwamen, stond de man al met de fiets op de openbare weg. Ik maakte een proefrit, belde 112 en kreeg te horen dat de politie daar niets mee kon. Ik legde uit wat mij was geadviseerd. Na een paar minuten kreeg ik te horen dat de meldkamer zou kijken of er een auto beschikbaar. Om tijd te rekken fietste ik een aantal rondjes en mijn vriend ook. De verkoper werd onrustig.

Een half uur nadat ik had gebeld, kwam de politie. De agenten vroegen de verkoper joviaal of 'het weer zover was'. Het klonk ons vreemd in de oren. Ze wisten dus dat deze man dit soort dingen deed via Marktplaats. Ze hadden al veel eerder actie kunnen ondernemen. De verdachte deed afstand van de fiets en werd in het busje gezet. Het viel ons op dat hij op zijn telefoon bezig was. Wij wisten dat er verschillende advertenties op Marktplaats stonden onder zijn naam, maar later waren deze allemaal verwijderd. Vreemd dat hij zijn telefoon niet direct had moeten inleveren.

Na thuiskomst appte ik de wijkagent mijn verhaal, daar hoorde ik niets op terug. Wel kreeg ik bericht via mijn politie dat het dossier was gesloten en dat er geen verdachte was in deze zaak. Dat was apart, want het was een heterdaad. Ik had er zelf bij gestaan. Kort daarop kreeg ik een berichtje dat het Openbaar Ministerie de zaak had opgenomen en dat er een rechtszaak zou komen.

Optimist

Fiets terug, dader gepakt.
Wat wil je nog meer?

Realist

Het is logisch dat dienders elke keer iets anders zeggen tegen een burger. De inzet van de politie hangt nou eenmaal af van de waan van de dag.

Criticaster

We hebben geen tijd om iedere gestolen fiets zelf op te gaan halen. We hebben wel wat beters te doen.

Wetgeving

- art. 51 a Sv. De definitie van een slachtoffer van een strafbaar feit.
- art. 51 aa lid 3 Sv. De individuele Beoordeling waaraan het slachtoffer tijdig wordt onderworpen om specifieke beschermingsbehoeften te onderkennen.
- art. 51 ac lid 1 Sv. Wanneer informeert de politie het slachtoffer over wat er met een strafzaak gebeurt en wanneer het OM.

Uitleg wetgeving

- Als we weten wie slachtoffer zijn in een zaak, weten we wie recht heeft op alle slachtofferrechten in het strafproces.
- De politie informeert tenminste bij het afzien van het opsporingsonderzoek of beëindiging daarvan. Het OM informeert het slachtoffer o.a. over een sepot of een ingezonden proces-verbaal tegen een verdachte.

Wat is nieuw?

Online aangifte doen van aanbieden van gestolen goederen op Marktplaats: het lijkt een volledig geautomatiseerd en digitaal proces waar we verder niets mee doen in de strafrechtsketen. Maar ook in deze zaken horen slachtoffers hun rechten te kunnen uitoefenen, als ze dat wensen.

Wist je dat...

... op politie.nl uitgelegd staat van welke feiten wel of geen aangifte kan worden gedaan?

Sommige feiten die men in de volksmond 'internetplichting' noemt, zijn namelijk heel vervelend, maar niet strafbaar.

... bij het Landelijk Meldpunt Internetplichting (LMIO) van de Landelijke Eenheid informatie over alle aangiftes wordt verzameld? Maar dat de vervolging in de eenheden plaatsvindt?

Waarom stuurde de politie de aangever zelf op de verdachte af? Wij zijn er toch om te beschermen?

Je mag best van de burger enig initiatief of enige actie verwachten, daar waar dat kan.

Veelgehoorde tips

Laat een verdachte niet bij zijn telefoon nadat je hem hebt aangehouden. Je weet niet welk bewijsmateriaal verloren kan gaan.

Vragen voor leidinggevenden

- > Zijn dit praktijkvoorbeelden waar je verbetering in wil zien, of denk je 'Ach, dit gaat maar om fietsendiefstal'?
- > Hoe bereid jij je mensen voor op de steeds sneller veranderende buitenwereld, terwijl je van mening bent dat het 'absorptievermogen' van je team is bereikt?

Vraag jezelf eens af...

- > hoe jullie omgaan met verdachten waar aangevers/ slachtoffers bij staan.
- > of je beseft dat elke keer als jij een statuswijziging in BOSZ doorvoert en de zaak is gekoppeld aan de Aangifte Volg Service (AVS), de aangever of het slachtoffer daarvan een email krijgt.

Dilemma

- > Verschuiving in de criminaliteit versus groot politieapparaat.
- > Aanpak eenvoudige diefstal met impact op individu versus grote algemene thema's.

Nawoord

Veel dank aan alle slachtoffers voor de openheid en lef waarmee zij hun verhaal met ons deelden. Het praten over de feiten en hun ervaringen met de politie was niet altijd gemakkelijk, sommigen beleefden de gebeurtenissen opnieuw. We hebben geprobeerd daar zorgvuldig mee om te gaan.

Heel veel van wat wij doen als politie gaat gelukkig goed. De slachtoffers in dit boekje deelden hun verhalen om bij te dragen aan het verbeteren van ons handelen. Elk verhaal is geschreven vanuit de taal en het perspectief van de verteller. We doen dit bewust, woorden zeggen iets over hoe een verteller betekenis geeft aan zijn of haar beleving van de werkelijkheid. Door ervaringen zo waarheidsgetrouw mogelijk op te schrijven, komen vanzelf tips en voorbeelden naar boven waar we in de praktijk mee aan de slag kunnen. Laten we in gesprek blijven met slachtoffers, ook in de toekomst.

De opgehaalde verhalen die niet in dit boekje terecht zijn gekomen, stellen wij op andere wijze aan het korps ter beschikking.

*Hester Hageman, landelijk implementatiemanager
slachtofferrechten*

Waar gaan de slachtofferrechten bij de politie over?

Thema's:

1. Informatie
2. Hulp
3. Bescherming
4. Aangifte doen
5. Zich laten bijstaan
6. Vragen om vertolking
7. Schadevergoeding
8. Contact met de verdachte
9. Correcte bejegening en indienen klacht

Waar staan de slachtofferrechten?

De slachtofferrechten zijn vastgelegd in:

- het Wetboek van Strafvordering / wet ter implementatie van de EU-richtlijn minimumnormen slachtoffers;
- het Besluit slachtoffers van strafbare feiten (Besluit van 24 augustus 2016, houdende regels voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten);
- de Aanwijzing slachtofferrechten van 1 juli 2018;
- de Regeling algemene informatievoorziening slachtoffers (Regeling van de Minister van Veiligheid en Justitie van 29 maart 2017, nr. 2045950);
- de Regeling verstrekken zaaksinformatie aan slachtoffers (Regeling van de Minister van Veiligheid en Justitie van 29 maart 2017, nr. 2045955).

Colofon

Programma Slachtofferrechten politie

Portefeuillehouder Dienstverlening	Oscar Dros, korpschef eenheid Oost-Nederland
Gedelegeerd opdrachtgever implementatie	Johan van Renswoude, directeur Operatiën eenheid Midden-Nederland
Landelijke implementatiemanagers	Hester Hageman en Toine Duffhues
Projectleider traject Storytelling	Hester Hageman
Storytellers	Caroline Kielstra-Versteegh, Petra Muns en Joëlle Smout
Uitgave	Politie, Staf Korpsleiding, Directie Operatiën, programma Slachtofferrechten
Productiebegeleiding	Politiedienstencentrum, Dienst Communicatie, Team Productie
Datum	April 2019
Oplage	2500 exemplaren
Illustraties bij verhalen	Aad Goudappel, Rotterdam
Illustraties bij rubrieken	Sakina Khan, Osage, Utrecht
Vormgeving	Osage, Utrecht
Drukwerk	Moduli Print BV, Horn
Meer informatie?	Mail naar: slachtofferrechten.operatien.korpsstaf@politie.nl

© 2019 Politie – Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van de politie, die daartoe door de auteurs met uitsluiting van ieder ander onherroepelijk is gemachtigd.

